

Tilsynserklæring for skoleåret 2021/2022 for Jelling Friskole:

1. Skolens navn og skolekode

Skolekode: 280463	Skolens navn: Jelling Friskole
----------------------	-----------------------------------

1.1 Navn på den eller de tilsynsførende

Anna-Marie H. Hansen

2. Angivelse af datoer for tilsynsbesøg samt i hvilke klasser og fag, tilsynet har overværet undervisningen, på de enkelte datoer.

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

Dato	Klasse	Fag	Fagområde	Tilsynsførende
23-09-2021	Alle	Morgensamling	Naturfag	Anna-Marie H. Hansen
23-09-2021	4.-5.kl.	Naturfag	Naturfag	Anna-Marie H. Hansen
23-09-2021	7.kl.	Engelsk	Humanistiske fag	Anna-Marie H. Hansen
23-09-2021	0.1-1.kl.	Tema (lokale fortællinger)	Humanistiske fag	Anna-Marie H. Hansen
23-09-2021	8.kl.	Tema (lokalhistorie)	Humanistiske fag	Anna-Marie H. Hansen
23-09-2021	3.-4.kl.	Tema (lokalhistorie)	Humanistiske fag	Anna-Marie H. Hansen
11-11-2021	Alle	Morgensamling	Humanistiske fag	Anna-Marie H. Hansen
11-11-2021	9.kl.	Dansk	Humanistiske fag	Anna-Marie H. Hansen
11-11-2021	5. klasse	Natur-teknik	Naturfag	Anna-Marie H. Hansen
11-11-2021	6.kl.	Tysk	Humanistiske fag	Anna-Marie H. Hansen
11-11-2021	8.kl.	Samfundsfag	Humanistiske fag	Anna-Marie H. Hansen
01-03-2022	0.-2.kl.	Idræt	Praktiske/musiske fag	Anna-Marie H. Hansen

01-03-2022	3.-4.kl.	Billedkunst	Praktiske/musiske fag	Anna-Marie H. Hansen
01-03-2022	2.kl.	Matematik	Naturfag	Anna-Marie H. Hansen
01-03-2022	9.kl.	Matematik	Naturfag	Anna-Marie H. Hansen
01-03-2022	7.-8.kl.	Madkundskab	Praktiske/musiske fag	Anna-Marie H. Hansen

2.1 Beskrivelse af tilsynsbesøg

I skoleårets første nyhedsbrev til forældre blev der udtrykt begejstring over, at man nu kunne tage hul på et normalt skoleår efter diverse coronanedlukninger. Det kom som bekendt ikke helt til at gå Så smertefrit, men det er dog mit indtryk, at skoleåret har været tæt på normalt i forhold til elevernes faglige, personlige og sociale udvikling.

Jeg har som tidligere år besøgt skolen på tre hele skoledage, hvor jeg har været rundt i alle faggrupper og klasser og desuden været med til et par fællessamlinger. Fællessamlingerne og tema-undervisningen er stadig noget af det særlige ved Jelling Friskole, idet det særligt er der, skolen arbejder på visionen med at "uddanne verdensborgere".

Dette er min sidste tilsynserklæring, da det er mit sjette år som tilsynsførende, og hvis jeg skulle skrive erklæringen ganske kort i et helikopterperspektiv kunne det godt blive med et udsagn om, at skolen lykkes både med at skabe faglig læring hos den enkelte og at skabe et fællesskab, hvor elevernes dannes til verdensborgere.

Jeg skal i det følgende prøve at underbygge det korte udsagn med konkrete iagttagelser og sammenfatning af og refleksion over iagttagelserne, så der er belæg for udsagnet.

I skoleårets første nyhedsbrev til forældre blev der udtrykt begejstring over, at man nu kunne tage hul på et normalt skoleår efter diverse coronanedlukninger. Det kom som bekendt ikke helt til at gå Så smertefrit, men det er dog mit indtryk, at skoleåret har været tæt på normalt i forhold til elevernes faglige, personlige og sociale udvikling.

Jeg har som tidligere år besøgt skolen på tre hele skoledage, hvor jeg har været rundt i alle faggrupper og klasser og desuden været med til et par fællessamlinger. Fællessamlingerne og tema-undervisningen er stadig noget af det særlige ved Jelling Friskole, idet det særligt er der, skolen arbejder på visionen med at "uddanne verdensborgere".

Dette er min sidste tilsynserklæring, da det er mit sjette år som tilsynsførende, og hvis jeg skulle skrive erklæringen ganske kort i et helikopterperspektiv kunne det godt blive med et udsagn om, at skolen lykkes både med at skabe faglig læring hos den enkelte og at skabe et fællesskab, hvor elevernes dannes til verdensborgere.

Jeg skal i det følgende prøve at underbygge det korte udsagn med konkrete iagttagelser og sammenfatning af og refleksion over iagttagelserne, så der er belæg for udsagnet.

3. Foregår undervisningen udelukkende på dansk i alle fag, sprogfag undtaget?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler m.v. § 2, stk. 3 er undervisningssproget i en fri grundskole dansk, dog er undervisningssproget i de tyske mindretalsskoler tysk. § 6 a Skolens lærere skal beherske dansk i skrift og tale, dette gælder dog ikke lærerne ved de tyske mindretalsskoler eller ved skoler, der har fået godkendt et andet undervisningssprog end dansk.

3.1 Uddybning

4. Står undervisningen inden for det humanistiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

4.1 Uddybning

Humanistisk fagområde

Undervisningen i det humanistiske fagområde står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Eleverne får både i tematimer og i de konkrete fag (dansk, engelsk, tysk, historie m.v.) mulighed for at arbejde med relevant indhold. Nogle gange et indhold der er tæt på deres egen erfaringsverden og andre gange et indhold, der udvider deres verden.

Der arbejdes i den enkelte time ofte både på et helt konkret færdighedsplan og på et mere overordnet mål. Dette er blevet meget tydeligt ved en gennemlæsning af mine iagttagelser fra årets besøg, hvorfor jeg vil give en række konkrete eksempler på dette:

- I en dansktimer blev der arbejdet både med staveregler og med stamtræ, hvor målet var at opnå en forståelse for, hvordan den enkeltes liv har tråde langt tilbage.
- I en tysktimer blev der arbejdet med bøjning af tyske verber og med forståelse af Tyskland som en republik, der består af 16 delstater med forskellig politisk og kulturel identitet.
- I en samfundsfagstime var der både fokus på at lære noget om at arbejde sammen i en gruppe og at lære noget om politiske partier.

Denne kombination af konkrete faglige mål og mere overordnede mål er ikke et resultat af tilfældig undervisning – men et resultat af skolens/lærernes overordnede tænkning om undervisning og læring, som kommer eleverne til gode.

Det er mit indtryk, at eleverne bliver udfordret og får gode muligheder for læring, men det er også mit klare indtryk, at eleverne selv skal være modtagelige for læring, hvis undervisningen for alvor skal sætte spor. Den

modtagelighed kan kun etableres og stimuleres i et konstruktivt samarbejde mellem elever, forældre og skole.

5. Står undervisningen inden for det naturfaglige fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

5.1 Uddybning

Også i det naturvidenskabelige fagområde står undervisningen mål med folkeskolens. Der arbejdes her – som i alle fagområderne - ud fra Fælles Mål, og særligt i de ældste klasser er der hyppigt henvisning til og arbejde med de afsluttende prøver – i fx matematik.

Der er gode læremidler til rådighed både i form af grundbøger og digitale platforme som fx matematik-tjek og matematik-fessor. Der er desuden stor bevidsthed om og fokus på elevernes forskellige læringsforudsætninger, så lærerne differentierer både gennem materialevalg og vejledningsstrategier.

I det naturvidenskabelige område har jeg igen i år set mange eksempler på, hvordan undervisningen planlægges som en vekselvirkning af konkrete erfaringer og mere abstrakte øvelser. Det gælder både i matematik og fysik/kemi samt i NATEK, hvorfra jeg vil give et par eksempler: I et tema-arbejde om affald er der både tilrettelagt elevernes egen indsamling af affald, et besøg på rensningsanlægget og læsning af faglige artikler om affaldsproblematikker. I et forløb om energi tages der udgangspunkt i afprøvning af en selvbygget "luftkanon".

Til morgensamlingerne indgår det naturvidenskabelige fagområde ofte. Således har jeg fx i år været med til en morgensamling, hvor det tværfaglige aspekt i forhold til et emne blev meget tydeligt. Samlingen handlede om ulve, og der indgik naturfaglig viden om ulven som art og dens levevis. Der blev præsenteret forskellige syn på ulvens forekomst i Danmark – på en faglig og fordomsfri måde. Der blev præsenteret en række eksempler på, hvordan ulven indgår i sproglige vendinger: Ulven kommer, En ulv i fåreklæder og At sætte en ulv til at vogte får. Endelig blev der sunget en sang om ulven, hvor det var det poetiske frem for det naturfaglige, der var i fokus. Man kunne måske indvende, at det var lidt meget på en gang – i en lidt tilfældig blanding. Men da jeg var med til en efterfølgende time i naturfagene, kunne jeg iagttage, hvordan indholdet fra morgensamlingen blev taget op og bearbejdet på en måde, så det naturfaglige indhold blev tydeliggjort og sat ind i en kontekst.

6. Står undervisningen inden for det praktisk-musiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

6.1 Uddybning

Det praktisk-musiske fagområde spiller en stor rolle på Jelling Friskole. Det tilgodeses i selvstændige fag som idræt, billedkunst og musik, og det er medtænkt i alle de tværfaglige tematimer. Men derudover er der hos mange lærere et bredt læringssyn, hvorfor der lægges vægt på æstetiske læreprocesser. Læringsforløbene er ikke bare tænkt som kognitive processer – men bygger i høj grad også på kropslige og sansemæssige erfaringer.

Lad mig nævnte et par eksempler, der kan illustrere ovenstående.

I idræt er der en forventning om, at alle hurtigt kommer ind i hallen/salen omklædte og klar til aktivitet. Selv de yngste elever sætter sig hurtigt i en rundkreds, klar til introduktion til dagens aktiviteter. Der kommer hurtigt sved på panden – og de fleste elever ser ud til at nyde den fysiske udfoldelse. Som én af aktiviteterne skal eleverne lege ”kinesisk mur” – og en elev spørger, hvorfor legen hedder sådan. Det bliver i sagens natur en kort forklaring, men elevens spørgelyst illustrerer et godt læringsklima.

I billedkunst søger lærerne at stimulere elevernes kreativitet og evne til selvstændigt udtryk. Kreativiteten skal ofte udfoldes inden for givne rammer, som når de for eksempel skal arbejde med billedcollager og motivet bliver bestemt via terningekast. Terningekastet afgør, hvilket landskab, eleverne skal fremstille, hvilken figur, der skal indgå – og hvilken hændelse, de skal illustrere. Inden for de rammer kan eleverne så udfolde sig frit – og deres produkter viste tydeligt, at der stadig var masser af rum for selvstændig fortolkning.

I temaet Nørd (der har udbudt flere gange over de seneste år) var der i år mulighed for at udfolde sig inden for skak, mekanik, kor og strikning. Det var både interessant og underholdende at se eleverne forsøge sig med strikning. Og det var spændende at se, hvordan de indkaldte eksperter (mødre og bedstemødre) blev brugt – og blev anerkendt for deres nørdede færdigheder. Som lærerne sagde var der en stor læring for eleverne i at se, hvor meget øvelse, der ligger bag praktiske færdigheder.

7. Står elevernes standpunkt i dansk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

7.1 Uddybning

8. Står elevernes standpunkt i matematik mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

8.1 Uddybning

9. Står elevernes standpunkt i engelsk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

9.1 Uddybning

10. Fører skolen til prøve i historie?

Ja

10.3 Uddybning

11. Står skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen

Ja

11.1 Uddybning

12. Forbereder skolen efter sit formål og i hele sit virke eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre?

Ja

12.1 Uddybning

Jeg har samlet bemærkninger til alle punkter under frihed, folkestyre og demokratisk dannelse under ét, da de er nøje vævet ind i hinanden.

Kommentarerne til dette punkt er identiske med kommentarerne fra sidste år, da jeg i år har haft fokus på de tre faglige områder og derfor ikke har samlet nyt materiale i forhold til den demokratiske dannelse. Det har været skønt at se, hvordan skolen – efter et par år med virkeligt vanskelige kår for fællesskabet pga corona – hurtigt har fundet tilbage til sin skolekultur med fokus på fællessamlinger, fokus på samarbejde og fællesskab både i og på tværs af klasser, køn og andre forskelligheder.

Jelling Friskole forbereder i hele sit virke eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre. For mere generelle beskrivelser og for aktiviteter for hele skolen vil jeg som ovenfor gerne henvise til tidligere års

tilsynserklæringer. I dette skoleår, hvor tilsynsopgaven kun har kunnet udføres ude i det enkelte klasselokale, vil jeg nævne følgende tegn på demokratisk dannelse:

Lærere og pædagoger udviser respekt for den enkelte elev og bliver dermed rollemodeller for eleverne, der også forventes at vise respekt for hinanden. Det gælder fx i klassesamtalen, hvor alle har krav på at blive hørt - og hvor der er en forventning om at alle bidrager ud fra den enkeltes forudsætninger.

Skolen gør meget ud af at møde den enkelte elev og lære den enkelte elev at se egne styrker og svagheder. Skolen støtter den enkelte elevs personlige, sociale og samfundsmæssige udvikling, så alle sikres lige muligheder både i et nutids- og fremtidsperspektiv.

Lærere og pædagoger inddrager eleverne i relevante beslutninger og medtænker deres udsagn og forslag, så eleverne får praktiske erfaringer med, "at det kan betale sig" at involvere sig og ytre sig.

Særligt i indskolingen lægges der vægt på "opdragelse til fællesskab", hvilket blandt andet ses gennem det bevidste og eksplicite arbejde med konstruktiv konfliktløsning. På mellemtrin og i udskoling er der fortsat fokus på fællesskabet, og eleverne udfordres til at kunne arbejde på kryds og tværs i en stadig veksling mellem selvvalgte og forudbestemte arbejdsgrupper.

Der er åbne døre på Jelling Friskole, så alle elever har direkte adgang til ledelsen, og eleverne har på den måde mulighed for at gøre erfaringer med en åben dialog med beslutningstagere og myndigheder. Jeg har flere gange oplevet elever forberede sig på at kunne argumentere for en sag, før de gik til skolelederen for et fremføre det.

Også i dialogen med forældrene og det omgivende samfund tilstræbes et ægte møde og en åben dialog.

13. Udvikler og styrker skolen elevernes demokratiske dannelse?

Ja

13.1 Uddybning

14. Udvikler og styrker skolen elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder?

Ja

14.1 Uddybning

15. Benytter skolen kønsopdelte aktiviteter i undervisningen?

Ja

15.1 Uddybning

Kønsopdeling benyttes, hvor det skønnes relevant i forhold til aktiviteter og indhold i undervisningen. Akkurat som diverse andre inddelinger anvendes i forhold til indhold og aktiviteter.

16. Arbejder skolen løbende med at sikre kønsligestilling på skolen?

Ja

16.1 Uddybning

17 Har skolens elever dannet elevråd eller varetager eleverne på anden demokratisk måde deres fælles interesser vedrørende skolen?

Ja

17.1 Uddybning

19 Har skolen en praksis, der understøtter, at de ansatte efterlever deres skærpede underretningspligt, fx ved at have beskrevne procedurer?

Ja

19.1 Uddybning

20 Sikrer skolen, at de ansatte ved, at den skærpede underretningspligt er personlig?

Ja

20.1 Uddybning

21. Donationer

Har skolen i det foregående regnskabsår modtaget en eller flere donationer som tilsammen overstiger 20.000 kr. eksklusive moms fra samme donator?

Nej

22. Tilsynets sammenfatning

Det er mit klare indtryk, at undervisningen på Jelling Friskole står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Undervisningen foregår på dansk, og elevernes standpunkter er tilfredsstillende på alle fagområder. Skolen forbereder eleverne til et samfund med frihed og folkestyre og bidrager til elevernes demokratiske dannelse!